

Remissutgåva Regionala Utvecklingsstrategin

Jämtlands län 2050 - En nytänkande och

INNEHÅLL

REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN GENOMGÅR EN ÖVERGRIPANDE OMSTÄLLNING	1
JÄMTLANDS LÄN 2050 – EN NYTÄNKANDE OCH HÅLLBAR REGION ATT LEVA, VERKA OCH UTVECKLAS I	3

Regionala utvecklingsstrategin genomgår en övergripande omställning

Den regionala utvecklingsstrategins syfte är att vara länets gemensamma vägvisare mot en långsiktigt hållbar framtid, där kommande generationer också ges möjlighet att nyttja de naturliga resurser och styrkor som Jämtlands län består av. Här formuleras länets gemensamma målbild som är en viktig vägvisare för att i samverkan och genom samhandling nå hållbar utveckling och bemöta globala trender samt regionala- och lokala samhällsutmaningar.

Region Jämtland Härjedalen har valt att, utöver det som lagen om regionalt tillväxtarbete ålägger, göra den regionala utvecklingsstrategin till en samlad strategi för hållbar utveckling i Jämtlands län. Utgångspunkten är befolkningen och platsers olika förutsättningar till utveckling. Den tar hänsyn till att länet ligger i samiskt förvaltningsområde och är en del av Saepmie. Region Jämtland Härjedalen samt 6 av 8 kommuner i länet har som samisk förvaltningsmyndighet ett ansvar att synliggöra och främja samisk kultur och samiska språk. Samebyarna i regionen är därutöver även sakägare i många myndighetsärenden.

För att tillgängliggöra och levandegöra den Regionala utvecklingsstrategin på bästa sätt, så finns den som en sida på Region Jämtland Härjedalens hemsida. Den hemsidan beskriver ett flerdelat system på ett enklare sätt, samt synliggöra samband mellan olika regionala strategier och hur prioriteringar samt målstrukturer hänger samman. Där finns även processen kring genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin beskriven. Det möjliggör också för på ett bättre sätt visa på koppling mellan Regionala utvecklingsstrategin samt Region Jämtland Härjedalens uppdrag kring regional utveckling och dess uppföljningar, prioriteringar, mål, insatser och tillgänglig finansiering.

Bild 1: Beskrivning av hur den övergripande omställningen påverkar den Regionala utvecklingsstrategin och kopplingen till Region Jämtland Härjedalens uppdrag inom regional utveckling.

Region Jämtland Härjedalens regionala utvecklingsnämnd ansvarar för politikområdena: regional biblioteksverksamhet, regional kulturverksamhet, kollektivtrafik och det regionala utvecklingsansvaret som kommer i två delar transportpolitik och tillväxtarbete.

Alla uppdrag är av vikt för den regionala utvecklingen och för att styra mot ett gemensamt mål har en vision arbetats fram. Visionen beskriver hur länet ser ut år 2050 och ligger till grund för hur vi formar prioriteringarna i programmen som utgör styrdokumenterna för våra uppdrag.

- Program för biblioteksverksamhet – *Regional biblioteksplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022*
- Program för kultur – *Kulturplan 2019-2020*
- Program för kollektivtrafik – *Regionalt trafikförsörjningsprogram 2016-2020*
- Program för transportinfrastruktur – *Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029*
- Program för tillväxt – *Liknande den nuvarande regionala utvecklingsstrategin Jämtland/Härjedalen 2030, innovativt & attraktivt (inklusive Smart specialisering)*

Tillsammans med visionen utgör dessa styrdokument tillsammans med andra regionala strategier den regionala utvecklingsstrategin för länet.

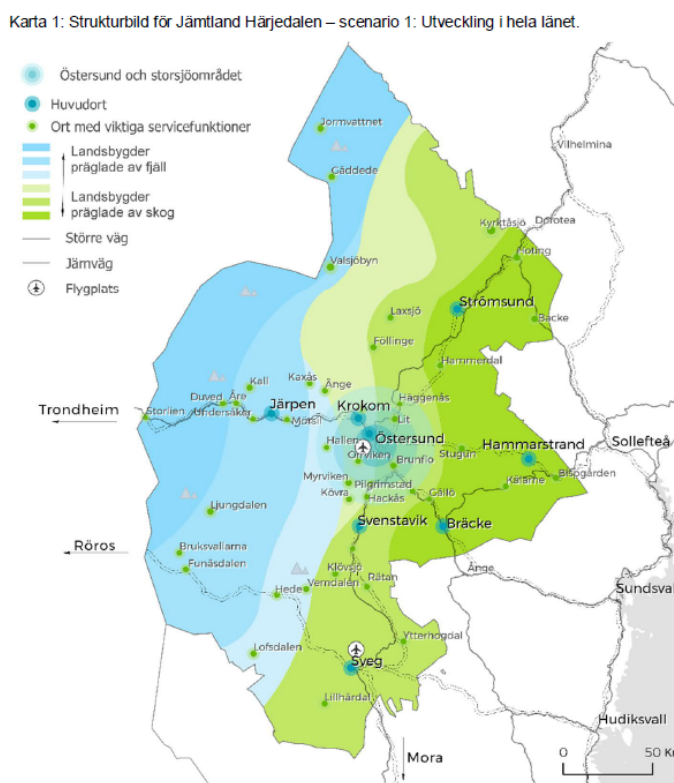
Jämtlands län 2050 – En nytänkande och hållbar region att leva, verka och utvecklas i

År 2050 har vi som bor i Jämtlands län en miljö som är både nytänkande och hållbar att leva, verka och utvecklas i. Vi lever i ett tolerant samhälle, som är mångkulturellt och sammanhållande. Vi är kreativa, modiga och orädda och vågar prova nya saker. Vi bygger från det lokala men med inspiration från omvärlden. Vi värdesätter idag det som är morgondagens kulturarv. Tillsammans är vi en mångfald av invånare som alla utgör ”bilden av Jämtland Härjedalen”. Vi har ett proaktivt arbete inom miljö- och klimatarbete och vi lever inom ramarna för den klimatbudget som vi har. Vi har ställt om våra näringar utifrån det förändrade klimatet som är och som väntar. Den regionala utvecklingen sker inom de ramar som ekosystem och den biologiska mångfalden sätter.

Vi har länge arbetat med samhällsomställning, vi delar och tänker cirkulärt genom att ta del av jordens tillgångar så att det räcker till alla och så att vi inte äventyrar våra kommande generationers framtid. Avfall existerar inte längre utan allt vi producerar och tillverkar återförs in i systemen för att tas tillvara på och få nytt liv. Datadriven innovation har frigjort resurser så att vår sysselsättning förändrats och ger oss mer tid för kreativitet, humanitet och annat vi mår bra av. Vi lever längre och vi är inte våra yrken utan människor, med mer tid för tanke och reflektion. Vårt regionala universitet har en stark roll och utbudet av högkvalificerad utbildning samt forskning ger oss goda möjligheter till att utbildas och kompetensutvecklas.

Det samiska samhället har getts möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar, Saepmi är en viktig del av samhällsutvecklingen i regionen och det samiska språket är levande. Myndigheterna har funnit former för god dialog och förankring med oss medborgare och samhällsaktörer, vilket stärker det demokratiska samhället. Detta ligger till grund för vårt samhällssystem, där tillit och förtroende mellan samhällsnivåer är framgångsfaktorer.

Vi är självförsörjande i våra landsbygder, inte bara när det gäller livsmedel utan även när det gäller utbildning, arbetsmöjligheter och möjligheten att ha tillgång till samhällsservice i närområdet. Föreningslivet är en lokal kraft som organiserar och samlar människor vilket skapar sociala mötesplatser samt utveckling på lokal nivå. Gränsen mellan landsbygd och stad är borta, det finns istället en relation mellan landsbygd och städer. Idag väljer du nämligen

Figur 1 - Önskat scenario som röstades fram den 28 februari 2020 på Strukturanalys Jämtlands läns slutkonferens på Folkets Hus i Östersund.

vilken miljö du vill leva i och utgår från den platsen och dess förutsättningar och du ses som en tillgång där du bor. Grundförutsättningen för oss som bor här och de som besöker oss, är att det finns en trygg och hållbar tillgänglighet till både kommersiell- och offentlig service i hela länet.

Länet har ett diversifierat näringsliv. Företagandet samt våra entreprenöriella skickligheter (förmågor och kompetenser som gör oss företagsamma) i kombination med kreativitet och förnyelseförmåga och bra samverkan mellan akademi, civilsamhälle, offentlig och privat sektor. Har gjort att vi tagit tillvara möjligheterna med nya slags affärsmodeller med anledning av grön omställning och digitalisering. Universitetets högklassiga miljö skapar utvecklingskraft och förnyelseförmåga i näringslivet. Näringslivets framgång i omställningen gör att de idag är i framkant och är välmående och frodas samt bidrar till att många av våra naturliga resurser och styrkeområden på ett hållbart sätt förädlas inom länet och arbetslivet är rörligt och utvecklande. Näringslivet har transformerats, digitaliserats och automatiserats och är idag konkurrenskraftiga ekonomiskt, men även socialt och ekologiskt. Utbildningssystemet är flexibelt och tillgängligt för alla och vi har möjlighet att lära oss genom hela livet via studier på olika nivåer, vilket gynnar såväl den sociala sammanhållningen som offentliga myndigheter och företagsutveckling i hela länet och deras försörjning av kompetens.

Företagsamheten kring våra naturresurser i länet bygger på det som det finns bäst förutsättningar för. Inom jordbruket produceras basprodukter till våra kök, mjölk och kött från betande djur i vårt landskap. Flera av oss odlar potatis och grönsaker och företagen odlar och producerar till lokal-, regional och utomregional handel och för att säkra vår självförsörjning av livsmedel. Skogen är en resurs för flera näringar och är en råvara för många nya produkter som inte fanns i början av decenniet. Vi har lyckats med omställningen till en biobaserad samhällsekonomi och nyttjar våra möjligheter till produktion av hållbar energi som en kraft för regional utveckling. Idag är skogen som naturresurs en del av den cirkulära ekonomin, vilket betyder att produkterna återvinns och nyttjas till andra produkter upp till fem gånger. Vi har gått från primärproducent av råvaran till att vi själva inom länet förädlar produkter. Skogen används även som resurs av andra näringar och förädlas även genom exempelvis rennäringen och genom besöksnäringen. Våra fjäll- och vattenmiljöer skapar stora värden för våra näringar och för oss som bor här, samt även för besökare. Den hållbara utvecklingen inom besöksnäringen har bidragit till att vi idag har platsbaserade upplevelser som även skapar lockande och aktiva livsmiljöer med god tillgänglighet till naturen. Vi ser vårt rena vatten som en resurs att värna om, som är drickbart och som också är en förutsättning för livskraft och hållbar utveckling. Rennäringen är en unik och viktig näring i regionen och kärnan i den samiska kulturen. Den ger oss kött men även skinn och horn, av vilka produceras både traditionella och nyskapande bruksföremål och konst. Vi har idag funnit arbetssätt och forum för processer där vi lyfter insatser som kan innebära målkonflikter kring våra naturresurser, för att tillsammans hitta långsiktigt hållbara lösningar.

Idag har vi ett naturligt utbyte och samarbeten med aktörer globalt och en väldigt nära samverkan med våra omkringliggande län samt den norska sidan. Vi har idag flöden över administrativa gränser som skapar mervärden för oss i länet och vi bidrar till andra lokalt, regionalt, nationellt och globalt. Digitala flöden av både kompetens, tjänster, kunskap och kreativitet, men även i fysiska former via transporter och kollektivt resande. En modern grön infrastruktur har vi haft länge, men vi fortsätter att vara nytänkande i utvecklandet kring resor och transporter. Genom kraftigt förstärkt transportinfrastruktur är vi nära kopplade till både Tröndelags- och Stockholmsregionen och andra viktiga tillgänglighetsnoder, liksom till övriga Europa och världen. Självklart snabbt och klimatneutralt via både tåg och flyg. Vi har

ett sammanhängande transportsystem för förflyttning av varor och personer som ger fortsatta utvecklingsmöjligheter för olika platser i länet. Detta är oerhört viktigt för oss som bor och verkar här, men även för den som vill besöka oss.

Konst och kultur är idag en självklar del av den regionala utvecklingen och i all utbildning, därför ligger länet i framkant när det gäller kulturella uttryck och initiativ, vilket i kombination med samverkan och samhandling ger förnyelseförmåga och nytänkande. Vi upplever jämlika och jämställda levnadsvillkor oavsett var vi bor i länet och de påverkbara hälsoklyftorna finns ej längre. Friluft- och idrottsaktiviteter skapar mervärde i vardagen och stora evenemang förgyller vår tillvaro. Den världsunika sydsamiska kulturen och dess förutsättningar bidrar till regionens särprägel. Vi har med åren lärt oss att arbeta med utveckling utifrån våra olika platser förutsättningar och minska på avståndsberoendet. Kunskapsöverföring mellan generationer har kombinerat erfarenhet, kulturarv, historia och nytänkande som skapat resiliens (den långsiktiga förmågan hos ett system att hantera förändringar och fortsätta att utvecklas) och robusthet i samhället. Vi har alltid varit, och är än idag, smarta i våra utvecklingsinsatser. Vi anammar kontinuerligt ny teknik för att bli ännu ”smartare” i vårt samhälle, men vi gör det utifrån våra förutsättningar samt behov och på ett sätt som inte äventyrar vår hälsa, trygghet och säkerhet. Vi bär med oss tankar kring trygghet samt beredskap i vårt utvecklingsarbete.

Bredbandet som idag finns i hela länet har gett oss möjligheten att bo, leva och verka utifrån våra egna livsval. Nyttjandet av bredbandet möjliggör för nya slags arbetsplatser och för en delningsekonomi som fungerar även där människor bor i byar med längre avstånd mellan bostäderna. De geografiska avstånden i länet nyttjas till att skapa en aktivare närmiljö där digitaliseringen kompletterar de lokala mötesplatserna. Arbetsplatser och skolor finns platsbundet eller i närområdet, så du kan ta dig själv till dagliga aktiviteter. Digitaliseringen möjliggör för mindre enheter av skolor där lärarresurser fördelas mellan enheter. Teknisk utveckling har påverkat våra beteendemönster och därmed även vårt kollektiva resande, våra transporter och fordon samt har även påverkat hälsa och sjukvård som idag till stor del kan genomföras på distans. Idag har vi en välfärdsteknologi som underlättar vardagen och som underlättar för hälsofrämjande livsmiljöer i hela länet.

Allt detta har lett till att vi år 2050 fortfarande bor i hela länet och vi har hittat lösningar på samhällsutmaningar som vi inte trodde var möjliga för 30 år sedan. Vi planerar från framtiden, för framtiden, och vi känner oss trygga i att lämna över ett samhälle till nästa generation där de kommer att ges möjlighet till samma värdefulla resurser som vi har.

”I Jämtlands län är befolkningen i centrum, ekologin sätter ramarna och ekonomin är ett medel och en förutsättning för hållbar utveckling”